

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos I. — Izdan in razposlan dne 1. januarja 1907.

Vsebina: Št. 1. Zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev v zasebnih službah in nekaterih nameščencev v javnih službah.

1.

Zakon z dne 16. decembra 1906. 1.

o pokojninskem zavarovanju nameščencev v zasebnih službah in nekaterih nameščencev v javnih službah.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

I.

Začetek zavarovalne dolžnosti.

§ 1.

Zavarovanju zavezani in zavarovani v zmislu tega zakona so z izjemami, oznamenjenimi v § 2, od dovršenega 18. leta starosti počenši vsi nameščenci v zasebnih službah, za kojih plačilo je običajna mesečna ali letna plača in kojih prejemi (§ 3) dosežajo pri istem službodajniku vsaj 600 K na leto; potem tudi taki nameščenci v javnih službah, ako nimajo po pravilih pravic do pokojnine za onemoglost in starost ter do pokojnin v prid njihovih ostalih, toda izvzemši nameščence v dvorni službi, v službi države ali kakega državnega zavoda.

Za nameščence v zmislu sprednjega odstavka veljajo vsi uslužbenci z uradniškim značajem, ter sploh vse tiste uslužbene osebe, ki opravljajo edino ali vsaj pretežno duševna službena opravila.

Za nameščence ne veljajo zlasti tisti uslužbenci:

a) ki se porabljajo neposrednje ob izdelovanju blaga in drugih pretežno fizičnih opravilih za

obrtne (v širjem zmislu), rudarske, kmetijske in gozdarske delavce, oziroma učence (vajence) in sluge;

b) na katere se uporabljajo poselski redi ali ki edino ali vsaj pretežno opravljajo poselske službe.

V dvomu naj odloči okolnost, ali je koga šteti za zavarovanju zavezanega nameščenca, v prvi stopnji politično okrajno glavarstvo, v čigar okolišu je službeni kraj uslužbenca (§ 75).

Z'udi provizijske blagajnice rudniške bratovske skladnice, ki so po prvem odstavku tega paragrafa zavezani zavarovanju, je ravnati po določilih §§ 91 in 92.

Minister za notranje stvari je pooblaščen, v porazumu z udeleženi ministri posamezne skupine nameščencev, ki so po prvem odstavku tega paragrafa zavezani zavarovanju, oprostiti dolžnosti zavarovanja.

§ 2.

Dolžnosti zavarovanja po tem zakonu niso zavezane:

1. Osebe, ki še le po dovršenem 55. letu starosti dosežejo namestitev, ki osnuje dolžnost zavarovanja.

2. Osebe, ki na podstavi kakega prejšnjega službovanja že uživajo kako rento za onemoglost ali starost (pokojnino, preskrbnino i. dr. t.), ako ti prejemi dosežajo ali presegajo v tem zakonu ustanovljena najnižja pričakovanja na rente za onemoglost in starost.

3. Osebe, ki imajo trajno posla izven ozemlja, v katerem velja ta zakon (§ 28).

4. Nameščenci podjetij železnic, ki služijo javnemu prometu. Posebno uredbo pravic do preskrbe teh nameščencev in njihovih zaostalih najukrene ukazoma ministrstvo za železnice.

5. Osebe, ki so ob začetku veljavnosti tega zakona prekoračile v točki 1 ustanovljeno mejo starosti.

II.

Porazdelitev zavarovanju zavezanih oseb.

§ 3.

V § 1 oznamenjene zavarovanju zavezane osebe se po svojih letnih prejemkih uvrščajo v šest plačilnih razredov, in sicer v:

I. Plačilni razred z letnimi prejemki od 600 K do 900 K,

II. plačilni razred z več nego 900 K do 1200 K letnih prejemkov,

III. plačilni razred z več nego 1200 K do 1800 K letnih prejemkov,

IV. plačilni razred z več nego 1800 K do 2400 K letnih prejemkov,

V. plačilni razred z več nego 2400 K do 3000 K letnih prejemkov,

VI. plačilni razred z več nego 3000 K letnih prejemkov.

Ob ovedbi gorenjih plačilnih razredov je prizeti v plačo tudi stanarine, aktivitetne in poslovne doklade ter vse vrste naturalnih prejemkov.

Pri tem je vračunati, kolikor se ne dokaže druga vrednost, naturalno stanovanje s 15 odstotki plače v gotovini, naturalno stanovanje všteti prosto kurjavo in razsvetljavo z 20 odstotki, naturalno stanovanje s prehrano vred s $33\frac{1}{3}$ odstotki plače v gotovini. V ostalem je zaračunjati vrednost naturalnih prejemkov po krajevnih povprečnih cenah.

O njej odloča v spornem primeru v prvi stopnji politično okrajno oblastvo, v čigar okolišu je službeni kraj zavarovanca (§ 75).

Tantijeme in druge od opravičnih uspehov odvisne prejemke, nadalje nagrade je šteti v plačo le tedaj, če znašajo, kakor kaže izkušnja, vsaj eno

tretjino stalnih prejemkov ali če je zanje zagotovljen kak najmanjši znesek, in sicer v prvem primeru z eno tretjino stalnih prejemkov, v poslednjem primeru z zagotovljenim najmanjšim zneskom.

Ako je kaka oseba nameščena pri različnih službodajnikih, je zavezana dolžnosti zavarovanja le gledé njenega glavnega opravila. Najvišje plačana služba velja za glavno opravilo.

V dvomu odloči v prvi stopnji politično okrajno oblastvo, v čigar okolišu je stanovališče zavarovanca (§ 75).

III.

Predmet dolžnosti zavarovanja.

§ 4.

Predmet zavarovanja je pričakovanje:

Za zavarovanca.

1. rente za primer nesposobnosti, prislužiti si kaj (renta za onemoglost §§ 6 do 10), oziroma starostne rente (§ 11).

Za ostale:

2. rente za vdovo (vdovska renta §§ 12 do 14),

3. vzgojevalnih prispevkov za otroke (§§ 15 do 17),

4. enkratne odpravnine zaostale vdove, oziroma otrok (§§ 18 in 19).

IV.

Čas čakanja.

§ 5.

Za dosego pravice do dajatev, oznamenjenih v § 4, št. 1, 2 in 3 (renta za onemoglost, vdovska renta in vzgojevalni prispevki) je razen dokaza sicer za to ustanovljenih pogojev treba, da je dovršen čas čakanja 120 prispevnih mesecev.

Ta zahteva odpade, ako nastane pridobitna nesposobnost ali smrt zavarovanca vsled nezgode, ki se je pripetila v izvrševanju službe in je v zvezi s službo.

V.

Izmera zakonitih dajatev, pridobitev in izguba pravice do njih, začetek in konec prejemkov.

Renta za onemoglost.

§ 6.

Renta za onemoglost sestoji iz osnovnega zneska in iz stopnjevalnega zneska.

Osnovni znesek se določi po plačilnem razredu (§ 3), v katerem je bila zavarovana oseba v času, ko je potekel čas čakanja (§ 5, odstavek 1), oziroma ko se je pripetila nezgoda (§ 5, odstavek 2). Osnovni znesek znaša za

I. plačilni razred	180 K na leto
II. " "	270 " " "
III. " "	360 " " "
IV. " "	540 " " "
V. " "	720 " " "
VI. " "	900 " " "

Stopnjevanje se začne, ko preteče čas čakanja, in njegov znesek se ravna po tistem plačilnem razredu, v katerem je zavarovana oseba po preteku časa čakanja do izgube pridobitne sposobnosti. Stopnjevanje znaša za vsakih 12 prispevnih mesecev v

I. plačilnem razredu	9— K
II. " "	13·50 "
III. " "	18— "
IV. " "	27— "
V. " "	36— "
VI. " "	45— "

Za prispevne čase, ki so manjši nego eno leto, se odmeri stopnjevanje razmerno po številu minolih mesecev tega leta.

§ 7.

Pravico do rente za onemoglost ima brez ozira na starost zavarovanec v primeru pridobitne nesposobnosti (onemoglosti).

§ 8.

Za nesposobnega, prisluziti kaj (onemoglega) je smatrati tistega, ki zaradi kake telesne ali duševne hibe ne more dalje izvrševati dosedanjih dolžnosti svojega poklica.

Do rente za onemoglost pa nima pravice tisti,

a) ki zasluži z opraviplom, primernim njegovim delovnim močem, znesek, ki presega rento za onemoglost, najmanj pa 600 K;

b) ki je pridobitno nesposobnost povzročil nameroma ali, ko je storil kazenskosodno dognano hudodelstvo. V tem primeru pa se lahko renta za onemoglost docela ali deloma prizna udom rodbine, če živijo v ozemlju, za katero velja ta zakon, in imajo alimentacijske terjatve nasproti zavarovancu.

§ 9.

Prejemanje rente za onemoglost se prične s prvim dnevom koledarskega mesca, ki sledi izgubi pridobitne sposobnosti. Ako se v postopku za proglasitev onemoglosti (§ 74, odstavek 2) ne poizve ta čas, velja dan zglasitve za dan izgube.

Ako ima zavarovanec na podstavi svoje pripadnosti h kaki bolniški blagajnici, urejeni po zakonu o bolniškem zavarovanju, ali h kaki registrovani pomožni blagajnici ali h kaki bratovski skladnici pravico do boleznine, prične prejemanje rente za onemoglost, ko poteče doba bolniške podpore po pravilih.

§ 10.

Prejemanje rente za onemoglost neha:

1. s smrtjo upravičenega prejemnika;
2. ko zopet doseže pridobitno sposobnost.

Zopetnemu nastopu pridobitne sposobnosti je enačiti, če zasluži prejemnik rente z opraviplom, ki je primerno njegovim delovnim močem, znesek, ki presega rento za onemoglost, najmanj pa 600 K.

Starostna renta.

§ 11.

Po preteku 480 prispevnih mesecev gre renta za onemoglost kakor pokojninski užitek tudi brez dokaza nastale pridobitne nesposobnosti (starostna renta). Pri tem ni razlike, ali ostane upravičeni prejemnik še dalje v kaki službi ali ne. Določila § 8, odstavek 2, § 9, odstavek 2, in § 10, točka 2 se ne uporabljajo na prejemanje starostne rente.

Zavarovancu je dano na voljo prejemanje starostne rente odložiti z uspehom, da se v času nastopa, ki mu je potem kadarkoli dan na voljo, zviša za znesek, ki ustreza medčasnemu prirastku prejijske reserve.

Vdovska renta.

§ 12.

Vdovska renta znaša polovico rente, ki jo je dobival pokojni mož, oziroma polovico rente, do katere si je pridobil pravico do časa svoje smrti.

§ 13.

Pravico do vdovske rente ima vdova po zavarovancu, zavarovanem po tem zakonu:

1. ako je poteklo vsaj eno leto od dneva ženitve;

2. ako je zavarovanec sklenil zakon, preden je dovršil 50. leto starosti;

3. ako pokojnik ob času, ko je sklenil zakon, ni že prejemal v tem zakonu omenjene rente za onemoglost;

4. ako vdova ob času smrti moža ni bila po svoji krivdi sodno ločena od njega ali ako ni bil zakon sodno razvezan;

5. ako proti vdovi ni s kazenskosočno razsodbo dokazano, da je s premišljenim dejanjem zakrivila ali sozakrivila smrt moža.

§ 14.

Prejemanje vdovske rente se prične s prvim dnevom koledarskega mesca, ki sledi dnevni smrti, in neha, ko se vdova zopet poroči, oziroma kadar umre.

Ako se vdova zopet poroči, dobi odpravnino v trojnem letnem znesku svoje vdovske rente.

Vzgojevalni prispevki.

§ 15.

Vzgojevalni prispevek (§ 4, št. 3) znaša za vsakega enojno osirotelega otroka eno tretjino, za vsakega dvojno osirotelega otroka dve tretjini po § 6, odstavek 2, pripadajočega osnovnega zneska pokojninske pravice umrlega dela roditeljev.

Vsota vzgojevalnih prispevkov enojno osirotelih otrok ne sme presegati, če in dokler oče še živi, 50 odstotkov, če in dokler mati uživa vdovsko rento, 75 odstotkov, pri dvojno osirotelih otrocih pa 200 odstotkov zgoraj omenjene pravice tako, da tvori v vsakem primeru tisto pričakovanje, oziroma tista renta, ki jo je pridobil ali prejemal zavarovani del roditeljev ob času smrti, najvišjo izmero vseh vzgojevalnih prispevkov.

Pri dvojno osirotelih otrocih, kojih oba dela roditeljev sta bila zavarovana, gredó vzgojevalni prispevki samo po tistem delu roditeljev, ki je pričakoval več.

Pozamezne vzgojevalne prispevke je vsakočasno v najvišji izmeri razmerno prideliti.

§ 16.

Pravico do vzgojevalnih prispevkov imajo zakonski ali pozakonjeni otroci po tem zakonu zavarovane osebe, ako so dani v § 13, št. 1 do 3 označeni pogoji za prejemanje vdovske rente, ter vsi otroci zavarovane osebe ženskega spola.

§ 17.

Prejemanje vzgojevalnega prispevka se prične s prvim dnevom koledarskega mesca, ki sledi dnevni smrti zavarovanega dela roditeljev, in neha, ko dovrši otrok 18. leto starosti ali ako prej umre.

Enkratna odpravnina.

§ 18.

Enkratna odpravnina (§ 4, številka 4) znaša 200 odstotkov tistega osnovnega zneska pokojninske pravice, ki bi jo bil pokojnik pridobil po 120 prispevnih mescih.

§ 19.

Pravico do enkratne odpravnine imajo vdova, oziroma zapuščeni otroci zavarovane osebe, ako umre ta oseba, preden poteče čas čakanja (§ 5), če so dani v § 13, oziroma § 16 označeni pogoji za prejemanje vdovske rente, oziroma vzgojevalnih prispevkov in jim ne gre pravica do rent po § 5, odstavek 2.

VI.

Izplačevanje, počivanje in zastaranje prejemkov; nasledki nepristojnega prejemanja.

§ 20.

V tem zakonu omenjene rente in vzgojevalni prispevki se izplačujejo v mesečnih obrokih naprej. Ako neha pravica do njih v teku mesca, se prejeti prejemki ne vračajo.

Upravičeni prejemniki morajo pred vsakim izplačilom predložiti potrdilo življenja, oziroma vdovstva.

Odpravnine je izplačati takoj, ko se je dokazala pravica do njih.

§ 21.

Pravica prejemati rento za onemoglost, oziroma vdovsko rento in vzgojevalni prispevek počiva za tisto osebo,

a) ki dobiva na podstavi zakona o zavarovanju proti nezgodam rento za popolno ali delno onemoglost, za dobo te rente in do njene višine. To določilo se zmislu primerno uporablja tudi na zavarovanje proti nezgodam po zakonu o bratovskih skladnicah;

b) ki živi zunaj ozemlja, za katero velja ta zakon, dokler biva tam.

To določilo ne velja gledé tistih oseb, ki so se rabile na kakem inozemskem opravnem mestu kakega tuzemskega obrata in so bile po § 28 prostovoljno zavarovane. To določilo se sploh lahko razveljavi z odredbo ministra za notranje stvari za določna mejna ozemlja ali za pripadnike takih držav, ki imajo slične uredbe kakor v tem zakonu urejena preskrba, v primeru vzajemnosti.

Ako pa taka oseba nima tukajšnjega državljanstva, ima pravico, da se ji za prejetje njene rente plača glavnični znesek, ki ga je odmeriti po razmerah primera;

c) ki prestaja več nego enomesečno kazen na svobodi, za dobo te kazni. V tem primeru pa je prejetje rente za onemoglost ali vdovske rente odkazati udom rodbine, ako živijo v ozemlju, za katero velja ta zakon, in ako imajo alimentacijske pravice do zavarovanca.

§ 22.

Pravica, oziroma prejetje v tem zakonu omenjenih dajatev neha, ne gledé na primere, določene posebej v sprednjih določilih, z zastaranjem. Zastaranje se ravna po določilih občega državljankega zakonika. Rok zastaranja pa znaša za potezanje za pravico do rentnega prejemka deset let od začetka pravice do nje, za pravico do posameznega obroka rente pa eno leto od časa njegove dospelosti.

§ 23.

Ako je prišla kaka oseba krivično v užitek kake v tem zakonu omenjene dajatve, ji je treba odtegniti jo; nepristojno dobljeni zneski se morajo vrniti s $3\frac{1}{2}$ odstotka obresti od obresti vred, ne kraté kazenskopravnega preganjanja. Če so se nepristojno prejemali vzgojevalni prispevki, odpade obrestovanje.

VII.

Prestanek dolžnosti zavarovanja, povračilo premij, zopetni vstop v dolžnost zavarovanja.

§ 24.

Dolžnost zavarovanja prestane:

1. z izstopom iz ene izmed služb, ozamenjenih v § 1, odstavek 1;

2. ako kdo trajno službuje izven ozemlja, za katero velja ta zakon (§ 2, št. 3);

3. s prejetjem rente za onemoglost, oziroma starost.

§ 25.

Oseba, koje dolžnost zavarovanja je prestala po § 24, št. 1 ali 2, ima pravico do povračila premij, ki jih je sama vplačala, brez obresti; ženski udje do polne premijske reserve, ako v dveh letih po sklepu zakona izstopijo iz dolžnosti zavarovanja.

Te pravice se morejo zgledati šele po preteku treh mesecev od dneva, katerega prestane dolžnost zavarovanja, veljava pa se jim mora zadobiti v 18 mescih, računaje od dneva, katerega prestane dolžnost zavarovanja, sicer se izgubé te pravice.

§ 26.

Osebi, koje dolžnost zavarovanja je prestala po § 24, št. 1 ali 2, ostanejo dotlej, da se izgubi ali da se dokaže pravica po § 25, odstavek 2, ohranjena že pridobljena pričakovanja.

Če se kdo poteguje za pravico do povračila premije, ima to za posledico razumno redukcijo pričakovanj, oziroma dovršenega časa čakanja. Izplačilo premijske reserve velja za popolno odpravo.

§ 27.

Ako postane oseba, koje dolžnost zavarovanja je prestala po § 24, št. 1 ali 2 — izvzemši primer, da se je po § 25 izplačala premijska reserva — v dvanajstih letih po dospelosti zadnje premije zopet zavezana zavarovanju, potem se ji vštejejo, če dokaže pravico do njih, že pridobljene, oziroma po § 26, odstavek 2 prikrajšane pravice. Ako vstopi pozneje v kako opravilo, ki osnuje dolžnost zavarovanja, se more zahtevati le, da se vračuni k večjemu pet let dovršenega časa čakanja.

Ako postane oseba, koje dolžnost zavarovanja je prestala po § 24, št. 3 s prejemkom rente za onemoglost, zopet zavezana zavarovanju, se preračunijo nadaljnja pričakovanja dodatno k prej pridobljenim.

VIII.

Prostovoljno zavarovanje.

§ 28.

Oseba, koje dolžnost zavarovanja je prestala po § 24 št. 1 in 2, si lahko varuje — izvzemši primer, da se je po § 25 izplačala premijska rezerva — v tem času pridobljena, oziroma po § 26 prikrajšana pričakovanja s prostovoljnim nadaljevanjem zavarovanja po §§ 29 in 30, tudi ako službuje na inozemskem opravljenem mestu kakega tuzemskega obrata.

Tej pravici se mora zadobiti veljava v roku, omenjenem v § 25, odstavek 2, sicer se izgubi ta pravica.

Oseba, ki službuje na inozemskem opravljenem mestu kakega tuzemskega obrata in pri kateri bi bili izpolnjeni pogoji za dolžnost zavarovanja, če bi poslovala v tuzemstvu, se lahko, tudi ne gledé na primer prvega odstavka, primerno višini njenih prejemkov po določitih tega zakona pripusti pri pokojninskem zavodu v prostovoljno zavarovanje, ako so pri pokojninskem zavodu zavarovani tudi uslužbenci tuzemskega obrata.

§ 29.

Prostovoljni zavarovanec mora v § 33 omejeno skupno premijo plačevati tako, kakor je predpisano.

§ 30.

Prostovoljno zavarovanje prestane, če zavarovanec:

1. šest mesecev zaostane s plačilom premij;

2. ne da bi bil v kateri izmed služb, označenih v § 1, odstavek 1, oziroma § 28, trajno biva izven ozemlja, za katero velja ta zakon.

Ako prestane prostovoljno zavarovanje, ima zavarovanec pravico do 75 odstotkov premijske rezerve, ki je narasla v času, dokler je trajalo zavarovanje. Ako je bil prostovoljni zavarovanec poprej zavezan zavarovanju, potem ima vrhu tega pravico do povračila premij brez obresti, ki jih je vplačal, dokler je trajala dolžnost zavarovanja, ako se za to

pravico ni že potegnil, ko je prestala dolžnost zavarovanja. Določila §§ 25, odstavek 2, in 27 se uporabljajo zmislu primerno.

§ 31.

Vsak zavarovanec lahko pridobi povišbo svojih pričakovanj nad zakonito izmero z vštetjem službenih let, če vplača znesek, ki je enak pripadajoči premijski rezervi.

Vštetje službenih let pa je dopustno le na podstavi istinito dovršenih službenih let in plačilnega razreda ob času vštetja, in le v petih letih po vstopu v dolžnost zavarovanja.

Z vštetjem službenih let se lahko zakoniti čas čakanja (§ 5) skrajša k večjemu za 60 prispevnih mesecev.

IX.

Zagotovitev zakonitih pričakovanj.

§ 32.

Dajatve (§ 4) se zagotové s stalnimi premijami. Iz premij je nabrati premijsko rezervo. Vrhutega je iz upravnih prebitkov napraviti varnostni zaklad.

§ 33.

Stalnih premij je treba plačati za vsak plačilni mesec (prispevni mesec):

v	I. plačilnem razredu	. . . . .	6 K
"	II. " "	. . . . .	9 "
"	III. " "	. . . . .	12 "
"	IV. " "	. . . . .	18 "
"	V. " "	. . . . .	24 "
"	VI. " "	. . . . .	30 "

Od teh premij prideta v prvih štirih plačilnih razredih na službodajnika dve tretjini, na zavarovanca pa ena tretjina, v višjih razredih pa na vsakega polovica.

Ako presegajo letni prejemki zavarovanca (§ 3), ki jih je všteti za odmero premij, 7200 K, mora plačevati premije docela iz svojega.

Po 480 v prid zavarovancu vštevnih prispevnih mesecev neha vsako plačevanje premij zanj.

Spredaj stoječi zneski veljajo za sedaj za dobo 20 let; izpremené se potom zakonodajstva.

§ 34.

Premije je treba plačevati prvi dan vsakega koledarskega mesca naprej.

Ako se začne dolžnost prispevanja v teku mesca je treba plačati premijo polno za celi mesec.

§ 35.

Dolžnost zavarovanca in njegovega službodajnika plačevati premije (§ 33) se prične, ko nastane dolžnost zavarovanja (§ 1); neha se, ko preстане ta dolžnost (§ 24). Ako preстане dolžnost zavarovanja tekom mesca, se plačane premije ne vračajo.

Terjatve prispevkov se morajo zahtevati najdalje v treh letih.

§ 36.

Premije (§ 33) mora oddajati službodajnik. On je upravičen kvoto, ki pride na zavarovanca, odbijati mesečno od njegovih prejemkov.

Ta pravica, odbiti že plačane premije, se mora izvršiti v treh mescih, sicer ugasne ta pravica.

§ 37.

Za založbo plač vodilnih uradnikov pokojninskega zavoda in njegovih deželnih uradov (§ 49 in 61) daje država leten prispevek do 100.000 K.

§ 38.

Zaostale premije je obrestovati s 4 odstotki in izterjajo se lahko s 4odstotnimi zamudnimi obrestmi vred, izvzemši v § 29 omenjene premije, s političnim, ako treba, s sodnim izvršilom, in uživajo v konkurzu prednostno pravico davčnih zaostankov.

Ako se zaostanki ne dadó izterjati, to nima za posledico, da bi se izgubila pravica do zakonitih dajatev.

X.

Organizacija obrata.

§ 39.

V tem zakonu predpisano zavarovanje izvrši, ne gledé na primere, oznamenjene v §§ 64 nasl., pokojninski zavod, ki se ustanovi v ta namen, in njegovi deželni uradi.

A. Pokojninski zavod.

§ 40.

Pokojninski zavod je kakor tak pravnosposoben in more torej v svojem imenu pridobivati pravice in nase jemati zaveznosti, na sodišču tožiti in tožen biti.

Svoj sedež ima na Dunaju.

Njegova redna podsodnost je stvarno pristojno sodišče na Dunaju.

§ 41.

Udje pokojninskega zavoda so pri njem zavarovani nameščenci in njihovi službodajniki.

§ 42.

Za pokojninski zavod je treba postaviti ustav. Ta ustav ter vsaka njegova izprememba potrebuje državnega odobrila.

Ustav pokojninskega zavoda obsegaj določila zlasti o nastopnih stvareh:

1. Kako se volijo odposlanci ter morebiti nadomestniki odposlancev za občí zbor in kako dolgo traja njihova poslovna doba;

2. kako se sklicuje občí zbor, kakšni so pogoji za sklepčnost, kako se sklepa, in kakšno je področje občega zbora (§ 51);

3. o postavitvi udov, sestavi, sklepčnosti načelstva, kako se sklepa in kakšno je področje načelstva ter o dobi njegovega mandata, nadalje, kako se kličejo nadomestniki, ako kdo odpade (§ 44). Postavlja se ude načelstva se je treba ozirati na zastopstvo različnih okolišev deželnih uradov;

4. kako se sestavlja in preskušuje letni račun;

5. o zastopanju pokojninskega zavoda na zunaj in oblikah pravnoobveznih dejanj;

6. o obliki, v kateri se naj objavljajo razglasi zavoda;

7. o uredbi in uporabi zaklada za podpiranje potrebnih udov brez službe (§ 86);

8. o oblikah za legitimacijo načelstva in uradnikov zavoda;

9. o obliki priglašanja in odglašanja (§ 73).

Ustav lahko določa tudi o tem:

10. s katerimi pogoji se smejo odkloniti volitve za odposlance ali za ude načelstva;

11. ali in v kateri izmeri se more udom načelstva iz skupine zavarovancev dovoliti kaka odškodba za izgubo zaslužka;

12. ali in kako je urediti posredovanje služb.

§ 43.

Upravo pokojninskega zavoda oskrbuje načelstvo in občini zbor.

§ 44.

Načelstvo pokojninskega zavoda sestoji iz predsednika in 20 udov, izmed katerih pripadaj po polovici skupini službodajnikov in zavarovancev.

§ 45.

Predsednika pokojninskega zavoda imenuje minister za notranje stvari vsakčas na pet let. On mora biti prava vešč in imeti svoje bivališče na Dunaju; on ne sme biti ud zavoda.

§ 46.

Predsednikovega namestnika voli načelstvo iz svoje srede.

Ude načelstva naj voli občini zbor izmed svojepравниh udov. Udje načelstva morajo biti avstrijski državljani. Najmanj dve petini udov, voljenih iz posameznih skupin, morata imeti bivališče na Nižjeavstrijskem.

Od volivnosti v načelstvo so izključene tiste osebe, katerim je odtegnjena volilna pravica in volivnost po § 20 zakona z dne 14. junija 1896. l. (drž. zak. št. 169).

Poslovna doba voljenih udov načelstva ne sme trajati dalje nego pet let.

§ 47.

Načelstvu je naloženo zastopati pokojninski zavod in voditi opravila, kolikor v to niso pristojni občini zbor in deželni uradi, zlasti tudi sklepati o trajnem plodonosnem nalaganju razpoložne imovine zavoda (§ 51, št. 5, § 55, končni odstavek, § 88, odstavek 3).

Načelstvo lahko, ne kraté svoje odgovornosti, izroči posamezne izmed svojih poslov ožjim odboru ali plačanim uradnikom.

§ 48.

Udje načelstva opravljajo svojo službo kakor častno službo, vendar jim je stroške v gotovini

povrniti ter za kaka dela, ki zahtevajo več truda, dovoliti primerne nagrade.

§ 49.

Plačane uradnike je zapriseči in zavezati in so podrejeni disciplinarni oblasti načelstva.

Imenovanje in odpust vodilnega uradnika, nadalje odgovornega zavarovalnega tehnika potrebuje odobrila ministra za notranje stvari.

§ 50.

Občini zbor sestojaj iz odposlancev. Odposlanci in morebitni nadomestniki (§ 42, točka 1) morajo biti udje pokojninskega zavoda.

Volijo jih odbori deželnih uradov pokojninskega zavoda (§ 57) izmed svojepravnih udov, pripadajočih deželnim uradom.

Izmed odposlancev mora polovica pripadati skupini službodajnikov, druga polovica pa skupini zavarovancev.

Število odposlancev, ki jih voli odbor deželnega urada, je odvisno od števila pripadajočih udov tako, da prideta na vsoto po 5000 udov dva odposlanca, oziroma nadomestnika; pri tem se ne ozira na ulomke te vsote do 2500 udov, večji ulomki pa osnujejo pravico do dveh odposlancev. Vsak deželni urad ima vsaj dva odposlanca.

Poslovna doba odposlancev ne sme trajati dalje nego pet let.

Občini zbor naj se zbere vsaj enkrat na leto.

§ 51.

Občemu zboru je vsekakor pridržano:

1. voliti ude načelstva (§ 46);
2. sklepati o letnem poročilu načelstva ter o njega odpustu;
3. sklepati o kakih izpremembah ustava (§ 42);
4. ustanavljati nagrade za opravitelje zavoda (§ 48) in deželnih uradov pokojninskega zavoda ter morebitne odškodbe za odposlance;
5. sklepati o pridobitvi in prodaji nepremičnin.

Volitve, ki jih izvrši obči zbor, naj se vrše v ločenih volilnih glasovanjih službodajnikov na eni strani in zavarovancev na drugi strani.

Za sklepanje o izpremembah pravil je potrebna dvetretjinska večina.

B. Deželni uradi pokojninskega zavoda.

§ 52.

Deželni uradi pokojninskega zavoda oskrbujejo njim z zakonom, oziroma z opravnim redom odkazana opravila v imenu pokojninskega zavoda.

Za vsak deželni urad se postavi poseben opravnilni red (§ 63, točka 3).

§ 53.

Praviloma je ustanoviti v vsaki deželi deželni urad pokojninskega zavoda s sedežem v dotičnem deželnem glavnem mestu.

Kolikor je namenu primerno, lahko zaukaže minister za notranje stvari, poprašavši dotične deželne odbore, tudi ustanovitev dveh ali več deželnih uradov v eni deželi ali enega deželnega urada za dve deželi ali več dežel.

Z istim pogojem se smejo pozneje okoliši obstoječih deželnih uradov, poprašavši jih, deliti in za vsakega izmed njih ustanoviti poseben deželni urad ali obstoječi deželni uradi združiti.

Sedež deželnih uradov določi vsakčas minister za notranje stvari na podstavi mnenj, ki jih je poizvedeti od dotičnih deželnih odborov.

§ 54.

Deželnemu uradu pokojninskega zavoda pripadajo zavarovanci, ki službujejo v njegovem okolišu, in njihovi službodajniki.

V dvomu velja za kraj opravila sedež obrata.

Službodajniki, ki imajo obrate v okolišu več deželnih uradov, pripadajo vsem dotičnim deželnim uradom.

§ 55.

Deželnim uradom je naloženo vse občevanje z njihovimi udi.

Zlasti imajo naslednja opravila:

1. Sprejemati priglasitve o dolžnosti zavarovanja in kontrolirati dolžnost zavarovanja in priglaševanja;

2. imeti v razvidnosti zavarovanju zavezane osebe v zavarovalnem katastru;

3. predpisovati in pobirati premije;

4. sprejemati zahteve, ki jih stavijo zavarovanci, in odkazovati jih rentni komisiji (§ 60);

5. imeti v razvidnosti rentnike v rentnem katastru in kontrolirati upravičene prejemnike, ki jih uživajo;

6. ustavljati rentna plačila ter odtegovati rente in podpore po postopku, ki ga izvrši rentna komisija (§ 60).

Razen tega gre deželnim uradom predlagati, kako je nalagati glavnične zneske (§ 47, odstavek 1, § 88, odstavek 3).

§ 56.

Opravila deželnega urada oskrbuje njegov odbor in glavni zbor.

Da se olajša opravnilni promet, se lahko ustanové krajne agenture.

§ 57.

Odbor deželnega urada sestojaj iz načelnika in 10 udov, izmed katerih pripadaj po polovica skupini službodajnikov in zavarovancev.

§ 58.

Načelnika deželnega urada imenuje minister za notranje stvari v porazumu deželnega odbora, oziroma deželnih odborov na dobo petih let.

Biti mora avstrijski državljan in prava več in, ako moči, stanovati na sedežu, vsekakor pa v okolišu deželnega urada in ne sme biti ud pokojninskega zavoda.

§ 59.

Načelnikovega namestnika voli odbor iz svoje srede.

Odbornike naj voli glavni zbor iz srede udov pokojninskega zavoda (§ 54), ki pripadajo deželnemu uradu.

Odborniki morajo biti avstrijski državljanji.

Vsaj dve petini iz posameznih skupin voljenih odbornikov morata imeti svoje bivališče na sedežu deželnega urada ali v njegovi neposrednji bližini.

Določila §§ 46, odstavek 3 in 4, in 48 se uporabljajo z mislu primerno.

§ 60.

Za sklepanje o rentah in vzgojevalnih pripevkah, ki pristojajo po določenih tega zakona, se postavi iz srede odbora rentna komisija. Ta komisija je sestavljena iz načelnika odbora, oziroma njegovega namestnika kakor predsednika in iz dveh udov, izmed katerih se voli po en ud iz obeh skupin odbora (službodajniki in službojemniki). Ob glasovanju rentne komisije glasuje tudi predsednik. Ako se ne doseže soglasen sklep komisije, naj se pripozna ali odbije kaka pravica do rente, ali o izmeri take rente, končno o odtegnitvi kake rente, odloči načelnik pokojninskega zavoda.

§ 61.

Plačane uradnike je zapriseči in zavezati in so podrejeni disciplinarni oblasti načelnika.

Stalne uradnike imenuje in odpušča pokojninski zavod poprašavši odbor deželnega urada.

§ 62.

Glavni zbor, ki se naj skliče v eni volilni dobi vsaj enkrat, naj sestoji iz odposlancev. Odposlanci in eventualni nadomestniki morajo biti udje pokojninskega zavoda.

Volijo se pismeno ločeno po skupinah (službodajniki in službojemniki) iz srede svojepravnih udov.

Število odposlancev, oziroma nadomestnikov je odvisno od števila pripadajočih udov tako, da prideta na vsakih tisoč udov dva odposlanca, oziroma dva nadomestnika. Ulomki pod tisoč se ne vpoštevajo.

Število odposlancev, ki jih je voliti, pa znaša najmanj trideset in največ sto.

Ako znaša ob začetku veljavnosti tega zakona število zavarovanju zavezanih oseb v okolišu kakega bodočega deželnega urada najmanj 10.000, je sestaviti volilne razrede udov po poklicih. Tudi brez imenovanega pogoja je dopustna sestava takih volilnih razredov. V vseh teh primerih naj opravi red določi volilne razrede in mandate, ki pridejo na posamezne volilne razrede, po razmerju števila zavarovanju zavezanih udov.

Določila § 50, odstavek 3 in 5 se uporabljajo zmislu primerno.

§ 63.

Glavnemu zboru je vsekakor pridržano:

1. voliti ude odbora (§ 59);
2. voliti prisednike in nadomestnike za razsodišče (§ 76);
3. sklepati o opravnem redu (§ 52, odstavek 2), pridržujé privolilo načelstva pokojninskega zavoda in državno odobrilo;
4. določati kake odškodnine za odposlance (§ 62).

Določila § 51, odstavek 2 in 3 se uporabljajo zmislu primerno.

XI.

Drugačno izpolnjevanje dolžnosti zavarovanja.

§ 64.

Dolžnosti zavarovanja (§ 1) se zadošča tudi z zavarovanjem pri kakem nadomestnem zavodu (§ 65) ali z nadomestnimi pogodbami (§ 66).

Zavarovanju zavezani uslužbenci kakega službodajnika se morejo, če niso zavarovani pri pokojninskem zavodu, zavarovati le pri istem nadomestnem zavodu. Le tedaj je dopustno zavarovanje zavarovanju zavezanih uslužbencev kakega službodajnika pri različnih nadomestnih zavodih z dovolilom ministra za notranje stvari, ako je utemeljeno v uredbah dotičnega nadomestnega zavoda ali z uporabo nameščencev v različnih obratih ali v drugih ozira vrednih razlogih. Tudi se določila v tem odstavku postavljenega pravila ne uporabljajo na zavarovanja, sklenjena pred veljavnostjo tega zakona.

§ 65.

Za nadomestne zavode je pripoznavati pokojninske zavode, pokojninske in provizijske blagajnice in enake, nadalje že obstoječe registrovane pomožne blagajnice po naslednjih pogojih:

1. Zavarovanju zavezanim udom in njihovim ostalim zagotovljene pravice morajo biti poprečno vsaj enake zakonitim dajatvam (§§ 6 do 19 in 25 do 27).

2. Prispevki zavarovanju zavezanih udov smejo na eni strani presegati zanje v § 33 ustanovljeno izmero, na drugi strani del premije, ki ga mora plačevati službodajnik, le v tistem primernem razmerju,

kakor so dajatve nadomestnega zavoda višje nego v tem zakonu omenjene dajatve.

3. Ako prestopi kak zavarovanju zavezan ud k pokojninskemu zavodu ali kakemu drugemu nadomestnemu zavodu, mora biti določena dolžnost nadomestnega zavoda odkazati znesek, ki je enak premijski rezervi, ki bi jo bilo treba nabrati za to osebo, ako bi se zavarovala pri pokojninskem zavodu.

4. V vsakem petem letu, in sicer najprej za leto 1910. se mora zaklad tehniško preskusiti (zavarovalnotehniška bilanca) in določena mora biti dolžnost ukreniti vse za sanacijo morda potrebne naredbe, ako se najde primanjkljaj nasproti po zavarovanju potrebni založbi s tem zakonom predpisanih dajatev.

5. Odločitev sporov o pravilom primernih zahtevah in njih višini mora biti pridržana po sedežu nadomestnega zavoda krajno pristojnemu razsodišču (§ 76) ali rednemu sodišču.

6. Zavod mora biti pod državnim nadzorstvom.

7. Odobrilo pravil in vsake izpremembe pravil, nadalje razpust zavoda in načini razpusta morajo biti pridržani državnemu odobrilo.

8. Ako zavod ne šteje vsaj 100 udov, morajo biti dane zadostne varnostne reserve, ki se ovedó po zavarovalnotehniških cenitvah od primera do primera, ali pa se morajo dati drugačne varščine.

Tista določila zakona z dne 16. julija 1892. l. (drž. zak. št. 202) o registrovanih pomožnih blagajnicah, ki nasprotujejo izpolnjevanju spredaj stoječih pogojev, se ne uporabljajo gledé tistih udov kake registrovane pomožne blagajnice, za katero poslujejo kakor nadomestni zavod.

§ 66.

Za nadomestne pogodbe je pripoznavati:

- a) s pogojem, da se zmislu primerno izpolnjujejo, pogoji § 65, št. 1, 2 in 3, zavarovalne pogodbe s tuzemskimi ali za opravljeni obrat v tuzemstvu pripuščenimi inozemskimi zavarovalnimi zavodi;
- b) s pogojem, da se zmislu primerno izpolnjujejo pogoji § 65, št. 1, 2, 3 in 5, službene pogodbe z deželami, zastopnimi okraji in občini, s katerimi so zavarovanju zavezanim uslužbencem in njihovim ostalim zagotovljene pravice proti korporaciji neposrednje ali po-

srednje potom ne samostojno obstoječega zaklada, ki ga vzdržuje docela ali deloma.

Ako so izpolnjeni pod b) omenjeni pogoji, se lahko pripoznajo tudi službene pogodbe z drugimi službodajniki za nadomestne pogodbe, ako prevzamejo službodajniki jamstvo za svoja pravnoobvezna zagotovila.

§ 67.

Da se kak zavarovalni zavod pripozna za nadomestni zavod, je izprosi pri ministru za notranje stvari. Pri zavodih, ki jih ustanové ali dotirajo podjetja, ki so pod državnim nadzorstvom kakega drugega osrednjega oblastva, se je sporazuměti z udeleženi ministrom.

Pripoznanje se lahko naredi odvisno od tega, če se dá primerno zagotovilo (varščina); v tem primeru je ustanoviti višino in namen zagotovila, kako se daje, ter pogoje za njegovo vračilo.

Nadzorno oblastvo lahko vsakčas zaukaže povišanje dane varščine.

Minister za notranje stvari lahko prekliče pripoznanje nadomestnega zavoda, če pogoji za pripoznanje niso več izpolnjeni.

Spredaj stoječa določila se zmislu primerno uporabljajo tudi na nadomestne pogodbe, omenjene v § 66.

§ 68.

Ako prestopi zavarovanju zavezana oseba od pokojninskega zavoda k nadomestnemu zavodu, mora pokojninski zavod svojo premijsko reservo odkazati nadomestnemu zavodu.

Prestopajoča oseba dobi tiste pravice, ki ustrezajo po pravilih nadomestnega zavoda premijski rezervi, ki jo je odkazal pokojninski zavod.

XII.

Drugačne preskrbne uredbe, ki jih ni smatrati za izpolnjevanje dolžnosti zavarovanja.

§ 69.

S tem zakonom se ne izpreminjajo pravne razmere, ki so med zavarovanju zavezano osebo in samostojno obstoječimi zavarovalnimi zavodi, samostojno obstoječimi podpornimi, provizijskimi in sličnimi blagajnicami, končno službodajniki neposrednje

ali posrednje z nesamostojnim zakladom, ki ga vzdržujejo docela ali deloma.

Ako se te uredbe niso pripoznale za nadomestne zavode, oziroma se niso zenačile po § 66, se lahko vračunijo zakonite dajatve na pogodbene dajatve v tistem razmerju, v katerem je službodajnik prispeval k zalaganju zakonitih dajatev.

XIII.

Prenos zavarovanj in njih popolno povratno zavarovanje.

§ 70.

Za prenos zavarovanj nadomestnega zavoda (§ 65) ali vseh preskrbnih pravic, ki jih dajejo v § 66 obravnavane pogodbene razmere službodajnika, do pokojninskega zavoda ali kakega drugega nadomestnega zavoda je treba državnega odobrila.

Prenos se more dovoliti le tedaj, če se izroči pokojninskemu zavodu glavnic, ki po zavarovalnotehniških načelih zadošča za popolno založbo zadevnih pravic.

Prevzemajoči zavod stopi v vse pravice in dolžnosti prenosnika oproščuje ga.

§ 71.

Določila § 70 naj se zmislu primerno uporabljajo tudi za primer popolnega povratnega zavarovanja zavarovanj.

XIV.

Regresne pravice pokojninskega zavoda, oziroma nadomestnih zavodov.

§ 72.

Pravice do odškodnine, ki jih imajo zavarovanju zavezane osebe, oziroma upravičenci ali upravičeni prejemniki po zakonu do tretjih zaradi škode, nastale vsled nastopa njihove onemoglosti, oziroma smrti njihovega zakonskega druga ali roditeljskega dela ali obeh roditeljev, preidejo do zneska rente, ki jo mora dati pokojninski zavod, oziroma nadomestni zavod ali službodajnik, ki ima dolžnost na podstavi nadomestne pogodbe po § 66, oziroma do tistega glavnicega zneska, ki ji ustreza po načelih, veljajočih za upravo pokojninskega zavoda, na pokojninski zavod, oziroma na nadomestni zavod ali na službodajnika, dolžnega na podstavi nadomestne pogodbe.

XV.

Priglaševanje zavarovanju zvezanih oseb. Ovedba pravic in pravnih pomočkov.

§ 73.

Službodajniki so dolžni priglašati in odglašati zavarovanju zvezane osebe, ki vstopajo v njihovo službo, oziroma izstopajo iz nje, po vseh za zavarovanje odločilnih podatkih v štirih tednih v predpisani obliki (§ 42, št. 9, oziroma § 93).

Enaka dolžnost velja tudi gledé drugih izprememb službe, zlasti izprememb plače.

Službodajniki ter nameščenci so tudi dolžni dajati vsak čas pojasnila političnim oblastvom ter deželnim uradom o vseh tistih okoliščinah, ki so merodajne za zavarovalno razmerje. Službodajniki so nadalje dolžni zato izrečno poverjenim organom pokojninskih zavodov in političnim oblastvom dovoljevati na licu mesta vpogled v tiste zapiske, ki so potrebni za ovedbo zavarovalnega razmerja.

Osebe, ki uživajo kako v tem zakonu omejeno dajatev, so dolžne vsako izpremembo, ki se tiče njihove pravice do prejemkov in njihovega bivališča, naznaniti v osmih dneh.

Vsa priglasila in naznanila je podajati na pristojnem deželnem uradu.

§ 74.

V tem zakonu omenjene dajatve (§ 4) je zahtevati na deželnem uradu ter predložiti potrebne dokaze.

Onemoglost, ki se trdi, je treba dokazati z zdravniškim spričevalom. Deželni urad ima pravico ukreniti preiskavo zahtevajoče osebe po zdravniku, ki ga določi urad, ter poizvedovati vse, kar je dalje potrebno, da se ustanovi stvarni položaj. Službodajnik zahtevajoče osebe in ta sam je dolžen dajati potrebna pojasnila.

Stroške zdravniškega spričevala, ki ga mora prinesiti zahtevajoča oseba, mora v primernem znesku povrniti deželni urad, ako se zahteva pripozna.

Zahteva dovolitve rente za onemoglost, ki jo je odklonila rentna komisija, oziroma načelstvo pokojninskega zavoda (§ 60), se more pred potekom enega leta vnovič poizvedeti le, če se nazadnje poistinjeno zdravstveno stanje bistveno izpremeni.

§ 75.

Vse odredbe, obvestila itd. pokojninskega zavoda in deželnih uradov, oziroma kakega nadomestnega zavoda, ki se dajejo v okviru tega zakona, je udeležencem vročevati v pismeni izdaji (odloki).

Odloki, s katerimi se odloča o zahtevah zavarovancev do kake v tem zakonu omenjene dajatve, morajo obsegati, ako se pripozna zahteva, hkratu višino in preračun pripoznane dajatve, ako se pa odkloni, razloge za to. Taki odloki se morejo le s tožbo na pristojnem razsodišču (§ 76) izpodbijati v roku šestih mesecev po vročitvi odloka, ki se ne dá podaljšati.

Zoper odloke o dolžnosti zavarovanja (§ 1, odstavek 4), uvrstitvi v plačilne razrede (§ 3, odstavek 4) in določitvi glavnega opravila zavarovanju zavezane osebe (§ 3, odstavek 7) se lahko ugovarja na političnem okrajnem oblastvu v 14 dneh po vročitvi.

Zoper odločbe političnega okrajnega oblastva, izdane o tem, ter zoper vse ostale odloke, ako se z njimi nalagajo dolžnosti ali izpreminjajo obstoječe pravice, se lahko vloži rekurz na politično deželno oblastvo, v čigar upravnem okolišju ima deželni urad, kateremu pripada dotični ud, oziroma nadomestni zavod svoj sedež, v 14 dneh in zoper odločbe političnega deželnega oblastva na ministrstvo za notranje stvari v štirih tednih po vročitvi izpodbijane odločbe.

Rekurze je treba vlagati na tistem oblastvu, ki je odločilo v prvi stopnji.

XVI.

Razsodišča.

§ 76.

Na sedežu vsakega deželnega urada pokojninskega zavoda se ustanovi stalno razsodišče.

Razsodišče sestoji iz stalnega predsednika, štirih prisednikov in potrebnih namestnikov. Predsednika in njegovega namestnika imenuje pravosodni minister v porazumu z ministrom za notranje stvari iz števila sodniških državnih uradnikov.

Prisednike in njihove namestnike voli glavni zbor. Polovica prisednikov in namestnikov pripadaj skupini službodajnikov, druga polovica pa skupini zavarovancev. Udje razsodišča ne smejo pripadati niti načelstvu pokojninskega zavoda ali odboru kakega deželnega urada, niti smejo biti v službi zavoda.

Razsodišče naj razsoja o tožbah, vloženih po § 75. odstavek 2.

Pravni pomočki ali tožbe zoper razsodiško razsodbo niso dopustni.

Natančnejši predpisi o sestavi razsodišč in o postopanju na njih ter o dolžnostih in o kaki nagradi razsodnikom se izdadó ukazoma.

Stroške, ki so združeni z uredbo in upravo stalnih razsodišč, mora plačati pokojninski zavod.

§ 77.

Spori med pokojninskim zavodom in nadomestnimi zavodi se poravnavajo z razsodišči, ki se ustanové od primera do primera.

Na njih sestavo, postopanje in razsodbe naj se uporabljajo zadevna določila civilnega pravnega reda.

Udje teh razsodišč ne smejo pripadati niti načelstvu pokojninskega zavoda niti upravi dotičnega nadomestnega zavoda ali biti v službi tega zavoda ali teh zavodov.

XVII.

Državno nadzorstvo.

§ 78.

Pokojninski zavod in njegovi deželni uradi ter v § 65 oznamljeni nadomestni zavodi so pod nadzorstvom državne uprave; to nadzorstvo izvršuje minister za notranje stvari.

On je tudi poklican podeljevati v tem zakonu omenjena državna odobčila.

Za neposrednje izvrševanje državnega nadzorstva se lahko postavijo posebni organi.

Minister za notranje stvari ima pravico upravljanje pokojninskega zavoda in njegovih deželnih uradov ter nadomestnih zavodov uradno preiskovati po določenih §§ 38 in 39 ministrstvenega ukaza z dne 5. marca 1896. l. (drž. zak. št. 31), oziroma predpisov za zavarovalnice, ki stopijo v bodoče na njih mesto; nadalje ima pravico razpustiti načelstvo pokojninskega zavoda in odbore njegovih deželnih uradov in njih poslovanje in zastopanje začasno izročiti upravniku; toda minister je dolžen v osmih tednih po razpustu ukreniti potrebne odredbe, da se skliče občji zbor, ki voli novo načelstvo.

Ob odredbah gledé nadomestnih zavodov, ki jih ustanové ali dotirajo podjetja, ki so pod državnim nadzorstvom kakega drugega osrednjega oblastva, se je treba dogovoriti s tem osrednjim oblastvom.

XVIII.

Izključitev dogovorov.

§ 79.

Niti službodajnik niti pokojninski zavod, oziroma nadomestni zavodi nimajo pravice uporabo določil tega zakona s pogodbami (pravilniki) v naprej izključiti ali omejiti v škodo zavarovancev. Pogodbena določila, ki nasprotujejo tej prepovedi, so brez pravne moči.

XIX.

Sodelovanje političnih in občinskih oblastev.

§ 80.

Politična in občinska oblastva so dolžna, po možnosti ustrezati nanja naslovljenim zaprosilom pokojninskega zavoda in njegovih deželnih uradov, jih podpirati in tudi brez poziva pošiljati vsa poročila, ki morejo biti važna za njih opravični obrat.

Pokojninski zavod in njegovi deželni uradi imajo zlasti pravico zahtevati sodelovanje političnih in občinskih oblastev, da se izsledé službodajniki, ki dajejo delo nameščencem, na katere se uporablja ta zakon, in da se poizvedó razmere, merodajne za dolžnost zavarovanja teh nameščencev.

Pokojninski zavod nima pravice zahtevati, da ga zastopa finančna prokuratura.

XX.

Kazenska določila.

§ 81.

Službodajniki, ki podajajo v naznanilih, ki jih je podajati po § 73, odstavek 1 in 2, neresnične dejanske napovedi, se kaznujejo, če ni dan učin dejanja, ki ga je kaznovati po občih kazenskih zakonih, z denarjem od 10 do 1000 K in, če se ne dá izterjati, z zaporom od enega dneva do treh mesecev.

Isti kazni zapadejo službodajniki in zavarovanci, ki dajejo neresnična dejanska pojasnila (§ 73, odstavek 3).

§ 82.

Službodajniki in rentniki, ki sploh ne podajajo naznanil, ki jih je podajati po § 73, odstavek 1, 2 in 4, ali ne v predpisanem roku, se kaznujejo z denarjem do 200 K in, če se ne dá izterjati, z zaporom do 20 dni.

Isti kazni zapadejo službodajniki in zavarovanci, ki se branijo dati v § 73, odstavek 3 oznamljena pojasnila ali predložiti tam oznamjene dokaze.

Rentnikom se lahko vrhutega začasno ustavi renta.

§ 83.

Službodajniki, ki zaračunjajo svojim nameščencem ob izplačilu plače nalašč višje nego po tem zakonu dopustne odbitke, (§ 36) ali ravnajo zoper prepoved § 79, se kaznujejo, ako ni dan učin dejanja, ki ga je kaznovati po občih kazenskih zakonih, z denarjem do 400 K in, ako se ne dá izterjati, z zaporom do enega mesca.

§ 84.

Kazenska določila §§ 81 do 83 se uporabljajo tudi na zakonite zastopnike za dejanja nezmožnih službodajnikov, zlasti na zastopnike jurističnih oseb.

Službodajniki imajo pravico sestavo in oddajo dokazov in priglasil, ki jih je podajati po tem zakonu, prenesti na pooblaščenca. Imena in bivališča teh pooblaščenec je treba naznaniti pokojninskemu zavodu.

V tem primeru se uporabljajo kazenska določila na te pooblaščenca, vendar jamči službodajnik subsidijarno za naložene denarne kazni.

§ 85.

Kaznovati v §§ 81 do 83 omenjene prestopke zakona pristoji v prvi stopnji političnim okrajnim oblastvom.

§ 86.

Denarne kazni se stekajo v zaklad za podpiranje potrebnih oseb brez službe, ki se ustanovi pri pokojninskem zavodu (§ 42, št. 7).

XXI.

Davčna, pristojbinska in kolkovna prostost.

§ 87.

Pokojninski zavod je pridobnine in rentnine prost. Pač pa so prejemki, ki jih izplačuje, po določilih zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220) zavezani osebni dohodniki potom odbitka po izplačujoči blagajnici.

Vse obravnave in listine, potrebne za osnovo in uredbo pravnih razmer med pokojninskim zavodom na eni strani in njegovimi udi (službodajniki in nameščenci) na drugi strani, so pristojbine in kolka proste in na pokojninski zavod se uporabljajo določila zakona z dne 15. aprila 1885. l. (drž. zak. št. 51), kolikor obsegajo ugodnosti gledé kolkovnin in neposrednjih pristojbin.

Določila drugega odstavka naj se zmislu primerno uporabljajo na slična pravna opravila nadomestnih zavodov, ter na določila nadomestnih pogodb, ki se tičejo zakonitih preskrbnih pravic (§ 66), če pravice, ki se naj zagotovijo z imenovanimi pravnimi opravili, ne presegajo zakonite izmere (§§ 4, 5, 6, 11, 12, 15, 18).

Finančno ministrstvo lahko izda ukazoma v porazumu z ministrstvom za notranje stvari odredbe, ki so potrebne za zavarovanje državnega zaklada gledé pravnih opravil, oznamenjenih v prejšnjem odstavku.

XXII.

Uprava zakladov, letna poročila.

§ 88.

Ob nalaganju zakladov pokojninskega zavoda, oziroma nadomestnih zavodov se je ravnati po predpisih § 30, oziroma § 52 ministrstvenega ukaza z dne 5. marca 1896. l. (drž. zak. št. 31) ali predpisih za zavarovalne zavode, ki stopijo v bodoče na njihovo mesto.

Minister za notranje stvari pa lahko od primera do primera dovoli pokojninskemu zavodu od teh predpisov razlikujočo se naložbo njegovih zakladov, vendar morajo te naložbe ustrezati zahtevi enake varnosti in ne smejo presegati polovice zakladov pokojninskega zavoda.

Ob trajnem plodonosnem nalaganju razpoložne imovine se je primerno ozirati tudi na naložne vrednosti, ki pridejo v poštev v okoliših posameznih deželnih uradov, v razmerju premij, ki so jih prejeli

posamezni deželni uradi v zadnjem računskem letu, k skupnemu prejemku premij in po predlogih deželnih uradov (§ 55, zadnji odstavek).

Tekočo blagajniško službo oskrbuje za področje vsakega deželnega urada ta urad sam in uredi se z opravnim redom.

Podlage in načela za potrebne sestave in preračune zavarovalnotehniške narave, ki se naj uporabljajo pri pokojninskem zavodu, potrebujejo državnega odobrila.

§ 89.

Pokojninski zavod in v § 65 oznamenjeni nadomestni zavodi ter tisti službodajniki, kojih službene pogodbe se po § 66 enačijo zavarovanju pri kakem nadomestnem zavodu, so dolžni za vsako koledarsko leto o svoji upravi, oziroma o stanju in naložbi zakladov poročati ministrstvu za notranje stvari in predložiti statistične dokaze.

Minister za notranje stvari ima pravico izdati predpise o obliki in vsebini teh poročil ter statističnih dokazov.

XXIII.

Obči preračun rokov.

§ 90.

Ob preračunu v tem zakonu po dnevih določenih rokov se ne šteje dan, na katerega pride čas ali dogodek, po katerem naj se ravna začetek roka.

Po tednih, mescih ali letih določeni rokovi končavajo s potekom tistega dneva zadnjega tedna ali zadnjega mesca, ki utreza po svojem imenu ali številu dnevu, katerega se je začel rok. Ako ni tega dneva v zadnjem mescu, konča rok s potekom zadnjega dneva tega mesca.

XXIV.

Ravnanje z udi rudarskih bratovskih skladnic.

§ 91.

V § 1, odstavek 5 omenjene osebe so zavarovane pri pokojninskem zavodu po tem zakonu in pri rudarski bratovski skladnici samo v obsegu, oznamenjenem v § 10, odstavek 2 zakona z dne 28. julija 1889. l. (drž. zak. št. 127).

Njihove v času vstopa v pokojninski zavod po ustavu dotične bratovske skladnice pridobljene ali pri tej bratovski skladnici po preteku pravilom ustreznega časa čakanja nastajajoče pravice do provizijske blagajnice za provizijo v onemoglosti, vdovsko in sirotinsko provizijo pa jim ostanejo za primerno odplato varovane za dobo časa čakanja, ki ga je še prebiti pri pokojninskem zavodu (§ 5), prav tako kakor kake večje dajatve bratovskih skladnic nasproti dajatvam pokojninskega zavoda (§ 92).

§ 92.

V § 91 omenjeno odplato je poizvedeti po varovalno-tehniških načelih.

Plačuje se iz rezervnega deleža, individualno preračunjenega po predpisu ustava dotične bratovske skladnice za omenjeni čas in, če ga ni ali če ne zadošča, z zneski v gotovini. Ti zneski zadevajo po enakih delih podjetnika in zavarovanca.

Reservni delež, kar ga morda ostane, ko poteče čas čakanja, je treba zavarovancu izplačati v gotovini.

XXV.

Prehodna določila.

§ 93.

Prvi ustav pokojninskega zavoda izda ukazoma minister za notranje stvari. Na isti način je objaviti tudi vzorni opravljeni red za deželne urade pokojninskega zavoda.

Ude prvega načelstva pokojninskega zavoda, oziroma ude prvega odbora vsakega deželnega urada imenuje minister za notranje stvari; njihova poslovna

doba neha z izvršeno volitvijo načelstva, oziroma odbora po prvem rednem občem, oziroma glavnem zboru.

Priglasitve po § 73 se morajo prvokrat vršiti na političnih oblastvih prve stopnje. Pri tem naj se določila omenjenega paragrafa uporabljajo zmislu primerno, §§ 81 do 86 pa polno.

Obrazce določi prvokrat ministrstvo za notranje stvari.

Državna uprava se pooblašča za prvo uredbo pokojninskega zavoda, ki se ustanovi po § 39, in za njega upravo v prvem polletju dajati predplačila, ki jih mora zavod povrniti.

§ 94.

Ta zakon dobi moč dve leti po svoji razglasitvi.

XXVI.

Izvršitveni pristavek.

§ 95.

Izvršiti ta zakon je naročeno Mojemu ministru za notranje stvari in Mojemu pravosodnemu ministru v porazumu z Mojimi ostalimi udeleženi ministri.

V Budimpešti, 16. dne decembra 1906.

Franc Jožef s. r.

Beck s. r.

Klein s. r.

Bienert s. r.